

PEDAGOGIUM

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGIKI
RESOCJALIZACYJNEJ W WARSZAWIE

MODUŁ SPORTOWY

W ROKU AKADEMICKIM 2005 / 2006
STUDIA ZAOCZNE

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - terminologia, zakres materiału, definicje.

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

1. Zajęcia wprowadzające, terminologia, zakres materiału, definicje.
2. Struktura organizacyjna podmiotów działających w sferze kultury fizycznej.
3. Kadry kultury fizycznej
4. Jednostki organizacyjne kultury fizycznej.
5. Krajowe i międzynarodowe instytucje i organizacje sportowe.
6. Szkolny i akademicki wymiar kultury fizycznej - sport powszechny, sport kwalifikowany, zajęcia wf, sportowe zajęcia pozalekcyjne
7. Finansowanie kultury fizycznej
8. Marketing w kulturze fizycznej
9. Test podsumowujący.
10. Organizacja imprezy sportowej - przygotowanie teoretyczne – praca zespołowa.

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Kultura fizyczna

termin ten po raz pierwszy pojawia się w

rosyjskiej literaturze w roku 1915 w Leningradzie w pracy G.A. Djupierrona członka MKOL pt. „Teorija fiziceskoj kultury” w którym to omawia wpływ ćwiczeń fizycznych na organizm człowieka, zagadnienia treningu sportowego, problemy korektywy, zdrowego żywienia, wydolności, aktywnego wypoczynku, itp..

Różne typy definicji:

- Kultura fizyczna jako synonim sportu: (nauka o sporcie, medycyna sportu, socjologia sportu, psychologia sportu itd..)
- Kultura fizyczna jako zespół form aktywności ruchowej, podejmowanych świadomie przez człowieka dla rozwoju jego sprawności fizycznej, zdrowia, etc.
- Kultura fizyczna jako system wartości, działań i ich efektów, zależnych od zewnętrznych warunków i stymulowane przez społeczne potrzeby,
- Kultura fizyczna jako składowa całość kształtu wszelkiej kultury – nieistniejąca poza światem człowieka, gdzie on sam jako istota fizyczna jest powiązany siecią relacji z całym środowiskiem przyrodniczym.

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Kultura fizyczna (ustawa o kulturze fizycznej)

Kultura fizyczna jest częścią kultury narodowej, chronionej przez prawo. Obywatele, bez względu na wiek, płeć, wyznanie, rasę oraz stopień i rodzaj niepełnosprawności korzystają z równego prawa do różnych form kultury fizycznej.

W rozumieniu niniejszej ustawy kulturą fizyczną jest wiedza, wartości, zwyczaje, działania podejmowane dla zapewnienia rozwoju psychofizycznego, wychowania, doskonalenia uzdolnień i sprawności fizycznej człowieka, a także dla zachowania oraz przywracania jego zdrowia,

Kultura fizyczna i jej subsystemy.

Podział kultury fizycznej na subsystemy pozwala na łatwiejsze i bardziej przejrzyste zrozumienie, chociaż nie jest rozłączny, co oznacza, że trudno jest dostrzec gdzie kończy się wychowanie fizyczne, a gdzie zaczyna rekreacja ruchowa.

Ta nierozłączność w pewien sposób utrudnia zrozumienie obszarów działalności kultury fizycznej. Subsystemy kultury fizycznej to:

- wychowanie fizyczne
- sport
- rekreacja ruchowa
- rehabilitacja ruchowa (fizjoterapia)

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Wychowanie fizyczne (ustawa o kulturze fizycznej):

jest procesem kształtującym harmonijny rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży,

Wychowanie fizyczne:

Za ojca naukowego podejścia do wychowania fizycznego uważa się J. Śniadeckiego. On pierwszy bardzo mocno zwrócił uwagę na wzajemne uwarunkowanie problemów wychowania fizycznego i wychowania umysłowego.

Wychowanie fizyczne dzieci i młodzieży stanowi fundament kultury fizycznej, zaspakajając doraźną potrzebę aktywności fizycznej i rozwoju fizycznego oraz służy przygotowaniu do dalszej dbałości o własne ciało po zakończeniu procesu wychowawczego.

Wychowanie fizyczne (rozumiane jako środek do kształtowania postaw prosumatycznych i prospołecznych) rozumiane jest jako element (obok fizycznego kształcenia w zakresie usprawniania ciała i nauczania umiejętności ruchowych) nadrzędnego terminu jakim jest edukacja fizyczna.

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Sport (ustawa o kulturze fizycznej):

jest formą aktywności człowieka, mającą na celu doskonalenie jego sił psychofizycznych, indywidualnie lub zbiorowo, według reguł umownych,

sport wyczynowy jest formą działalności człowieka, podejmowaną dobrowolnie, w drodze rywalizacji, dla uzyskania maksymalnych wyników sportowych,

sport profesjonalny jest rodzajem sportu wyczynowego, uprawianym w celach zarobkowych,

zawodnikiem jest osoba uprawiająca amatorsko albo profesjonalnie określoną dyscyplinę sportu i uczestnicząca we współzawodnictwie sportowym,

współzawodnictwo sportowe jest indywidualną lub zbiorową rywalizacją osób zmierzających, zwłaszcza w trakcie zawodów sportowych, do pokonania czasu, przestrzeni, przeszkód lub przeciwnika,

Przez sport należy rozumieć nie tylko uprawianie określonej działalności w sposób systematyczny i zorganizowany w klubach i związkach sportowych lecz także sporadyczną nieraz rzadką aktywność w walce lub grze sportowej, choćby prezentowany poziom uczestników rywalizacji był niski.

Realizowany jest w dyscyplinach mniej lub bardziej popularnych, w klubach lub poza nimi, a także realizowany w sposób prywatny na własny użytek.

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Jeżeli będziemy dążyć do maksymalnych wyników to będzie to **sport wyczynowy** (obecnie kwalifikowany), jeżeli będziemy tak dobrzy że inni za oglądanie nas będą chcieli nam zapłacić to będzie to **sport profesjonalny**. Wszelkie inne formy to

Rekreacja ruchowa (ustawa o kulturze fizycznej):

jest formą aktywności fizycznej, podejmowaną dla wypoczynku i odnowy sił psychofizycznych.

Ciekawa i nieco skomplikowana geneza terminu **rekreacja ruchowa**:

- łacińskie **recreatio** oznaczało powrót do zdrowia (powrót sił)
- łacińskie **rekreare** rozumiane było jako odtwarzanie lub uzdrawianie
- w Polsce w przeszłości oznaczało pauzę w szkole, wakacje a potem wytchnienie odpoczynek lub rozrywkę
- współcześnie wg T. Wolańskiej – „rekreacja ruchowa charakteryzuje się pewnymi cechami, które stanowią i jej istocie oraz odróżniają ją od innych zewnętrznie podobnych form działalności człowieka: ma miejsce wyłącznie w czasie wolnym jest dobrowolna, i wyływa z zainteresowań i potrzeb, podejmuje się ją w celach wypoczynkowych, rozrywkowych, a także rozwoju własnej osobowości, jest formą czynnego wypoczynku po pracy i znajduje społeczną aprobację”.

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Rekreacja ruchowa (dalej za T. Wolańską):

Ta sama dyscyplina sportu zupełnie inaczej będzie wykorzystywana w każdym z tych podsystemów kultury fizycznej.

Np. gra w piłkę siatkową dla przyjemności i rozrywki (to rekreacja), może niczym się nie różnić dla zewnętrznego obserwatora od gry realizowanej w ramach obowiązku lekcyjnego (to wychowanie fizyczne), czy od tej w ramach usankcjonowanego przez oficjalny związek sportowy systemu, mającego na celu wyłonienie mistrza na danym szczeblu rozgrywek (to sport wyczynowy).

Turystyka jako jedna z form rekreacji ruchowej.

- istotnym warunkiem tak rekreacji jak i turystyki jest **czas wolny**
- przemysł turystyczny – walory poznawcze, przyjemnościowe i wypoczynkowe
- wg E. Guyer-Freulera z 1905 r. - turystyka jest to zjawisko współczesne, oparte na wzrastającej potrzebie odzyskiwania sił i zmianie otoczenia, na przyjemności obcowania z naturą, które rozwinęło się dzięki rozwojowi stosunków przemysłowych i handlowych oraz udoskonalenia środków transportu."

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Rehabilitacja ruchowa (fizjoterapia)

wg ustawy o kulturze fizycznej:

jest procesem mającym na celu przywrócenie, poprawę lub utrzymanie psychofizycznej sprawności osób czasowo lub trwale niepełnosprawnych za pomocą specjalnych zabiegów i ćwiczeń fizycznych - w oparciu o wiedzę medyczną.

Pierwowzorem dzisiejszej rehabilitacji ruchowej była gimnastyka lecznicza, a leczenie ruchem określano mianem **kinezyterapii**.

Obok kinezyterapii mamy też **fizykoterapię i masaż**, które łącznie składają się na dziedzinę oddziaływań terapeutycznych zwaną **fizjoterapią**. Termin ten wypiera tradycyjną nazwę rehabilitacja ruchowa.

Analizując podsystemy kultury fizycznej w kontekście rehabilitacji ruchowej nie możemy pominąć **korektywy** (gimnastyka wyrównawcza postawy ciała).

PODSTAWY ORGANIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

ĆWICZENIA 1 - zakres materiału, terminologia i definicje.

Rehabilitacja ruchowa (fizjoterapia)

W 1970 r. Światowa Organizacja Zdrowia wprowadziła do terminologii pojęcie osoby niepełnosprawnej wydzielając je z kategorii inwalidów. Dzięki temu Rozwinął się m.in.. Sport osób niepełnosprawnych (Igrzyska Paraolimpijskie) również niepełnosprawnych umysłowo (Olimpiady Specjalne).

Dzięki powołaniu wielu instytucji zajmujących się walką z kalectwem (Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem w 1960 r.) wypracowano w nich nowoczesne metody diagnostyczne i terapeutyczne, dzięki czemu władze państwowe uznały rehabilitację za integralną część leczenia podstawowego, a przy zakładach opieki zdrowotnej zaczęły powstawać wydzielone komórki rehabilitacji zatrudniających specjalistów rehabilitacji ruchowej.

Ten nurt wiedzy zalicza się do nauk praktycznych (stosowanych), bazujących na teorii i metodach badawczych nauk podstawowych, a jego cechą jest to, że próbuje łączyć wiedzę medyczną i pedagogiczną ku pożytkowi pacjenta wymagającego leczenia usprawniającego, ale też nauczania w jaki sposób trzeba wykonywać bardzo trudne dla niego ruchy.

Materiał przygotowany m.in. w oparciu o:

- pracę zbiorową pt. „Organizacja kultury fizycznej – teoria i praktyka – tom II - struktury organizacyjne” pod redakcją L. Jaczynowskiego wydaną w 2001 r. przez AWF Warszawa
- ustawę o kulturze fizycznej

W razie pytań lub wątpliwości
jestem do Waszej dyspozycji

Pełnomocnik JM Rektora ds. sportu

mgr Dariusz Piekut

d.piekut@pedagogium.edu.pl